

Läget på de globala energimarknaderna

Vecka 41, 2023

2023-10-11

Sammanfattning

Generellt har det varit relativt lugnt på de europeiska energimarknaderna under de senaste två veckorna, trots att kallare väder på kontinenten har börjat påminna om en kommande uppvärmningssäsongen. Från helgen har det dock varit mer händelserikt, där olika händelseutvecklingar har bidragit till en relativt kraftig prisuppgång från i fredags.

Helgens ökande oroligheter i Mellanöstern har föranlett en ökning i oljepriset i början av innevarande vecka. I nuläget är det oklart hur konflikten mellan Israel och Hamas utvecklas och därmed vilken påverkan blir på oljemarknaden.

I början av veckan uppstod också viss orolighet på den nordvästeuropeiska naturgasmarknaden till följd av misstänkt sabotage på en naturgasrörledning mellan Finland och Estland. Priset vid den nederländska gashubben TTF M+1 stängde den 10 oktober på EUR49,46 per MWh, efter en prisuppgång under måndagen och tisdagen. De europeiska naturgaslagren är fortsatt på mycket höga nivåer för årstiden och uppgick den 8 oktober till 97 procent. Europa går därmed in i uppvärmningssäsongen vintern 2023/24 med rekordhöga lagernivåer.

Priserna på såväl kol som utsläppsrätter hade i fredags sjunkit sedan förra marknadsbrevet, i hög grad beroende på mildt väder och god tillgång på förnybar el under stora delar av perioden. Till följd av uppgången i priset på naturgas har sedermera priset på kol och utsläppsrätter stigit och priset på kol översteg den 10/10 prisnivån vid förra marknadsbrevets publicering.

<http://www.energimyndigheten.se/globalaenergimarknader>

*För Energimyndighetens löpande bedömning av det svenska energiförsörjningsläget till följd av kriget i Ukraina, se myndighetens [lägesbilder](#).

Innehåll

Sammanfattning	1
Olja	2
Naturgas	4
Kol och EU ETS	7

Priser vid stängning den 10/10

Olja	ICE Brent, front month		
	87,65	USD/fat	↓*
Naturgas	ICE TTF, month ahead		
	49,46	EUR/MWh	↑*
Kol	ICE API2, front month		
	130	USD/ton	↑*
Utsläppsrätter	ICE EUA, Dec contract		
	84,82	EUR/ton	↓*

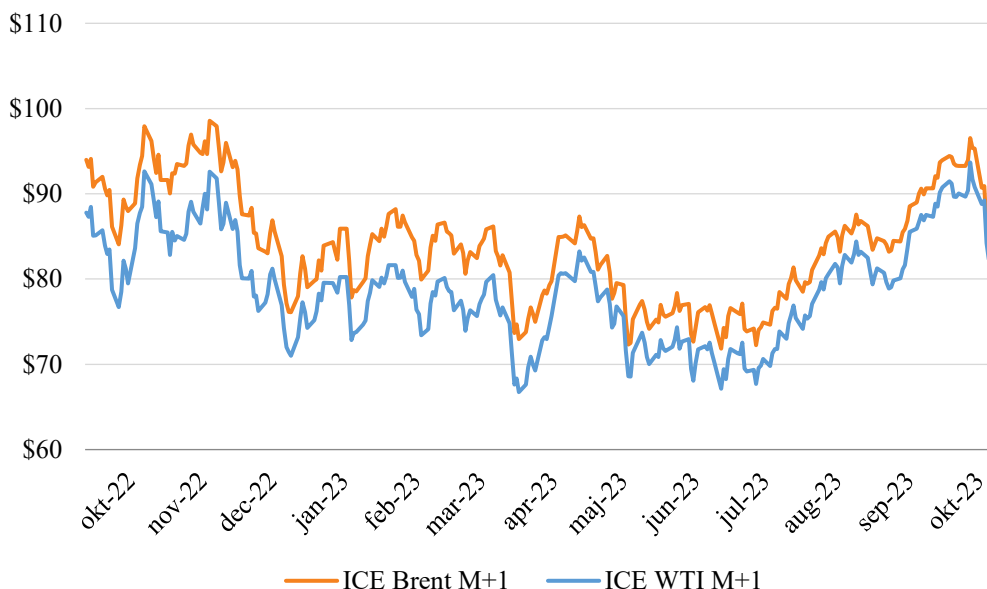
* Pilen indikerar prisrörelse sedan förra marknadsbrevet.

Olja

I slutet av september stängde Brent M+1 på USD95,3 per fat, en toppnotering hittills under 2023. Sedermera sjönk priset ned relativt drastiskt och stängde i fredags den 6 oktober på USD84,6 per fat. Prisnedgången berodde framför allt på en ökad oro för ytterligare räntehöjningar i USA och fortsatt envis inflation på flera håll.

Under innevarande vecka har oljepriset sedermera stigit, som en direkt följd av Hamas attack mot Israel under lördagen (7/10). Under måndagens initiala handel steg priset på olja upp till USD89 per fat, för att senare sjunka tillbaka något.

Råoljepriser USD per fat

Källa: Intercontinental Exchange.

Trots att attacken på Israel inte innebär några direkta konsekvenser för oljemarknaden, har oron för en eventuell påverkan på regionens oljeleveranser ökat och drivit upp priset. Exempelvis innebär en militär konflikt i regionen en ökad risk för att oljeinfrastruktur medvetet eller omedvetet skadas och kostnader för hantering, transport etc. i regionen ökar.

Situationen kan också komma att påverka iransk oljeexport, som har ökat signifikant under 2023. Irans oljeexport ligger fortsatt under embargo från USA, men under året har USA tillåtit en ökande export från Iran eftersom det har legat i USA:s intresse. Skulle det visa sig att Iran har varit aktivt inblandade i attacken mot Israel kan det innebära en ökad begränsning av landets oljeexport. Samtidigt exporterar Iran olja huvudsakligen till Kina och det finns en osäkerhet kring i vilken omfattning USA har möjlighet att begränsa den exportvolymen i nuläget. En attack mot iransk oljeproduktion skulle möjligtvis kunna få större konsekvenser än embargot på oljepriset. Iran exporterar omkring 3 miljoner fat per dag.

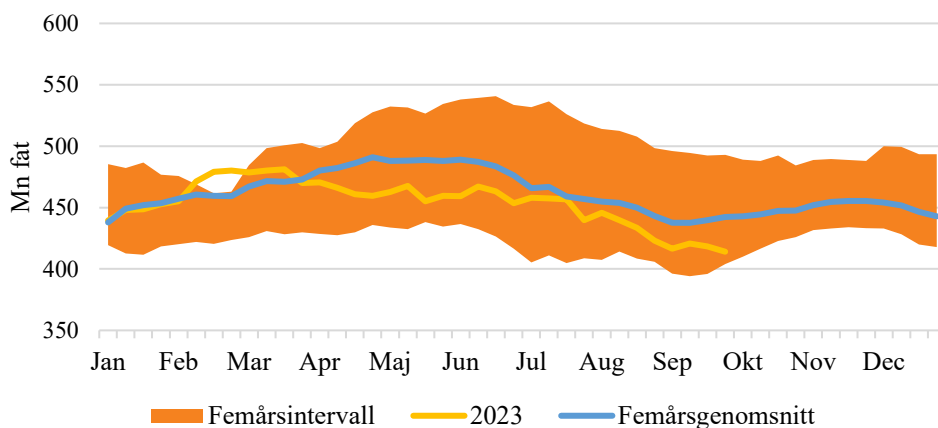
Det finns också en osäkerhet kring hur händelseutvecklingen kring Gazaremsan kan påverka Saudiarabien, som är en av världens största oljeproducenter och en väldigt stark röst i OPEC+-samarbetet. Sedan en tid tillbaka pågår samtal mellan Saudiarabien och Israel om att normalisera relationen mellan länderna. Det råder i nuläget delade meningar om huruvida dessa samtal nu abrupt kommer avslutas eller inte. Skulle samtalen i princip upphöra kan det finnas en ökad sannolikhet för att Saudiarabien väljer att förlänga den pågående produktionsbegränsningen, som i nuläget ska gälla till årsskiftet.

Det finns därmed flera faktorer som kan driva oljepriset uppåt framöver, i ljuset av den eskalerade konflikten mellan Israel och Hamas. I och med Rysslands krig i Ukraina och EU:s sanktioner mot rysk olja finns det idag ett större europeiska beroende till olja från Mellanöstern jämfört med tidigare och Mellanöstern är kanske den enskilt viktigaste regionen för globala oljeleveranser. Samtidigt är oljemarknaden något avvaktande i nuläget.

Det som delvis dämpar en ytterligare prisökning är en fortsatt oro över den ekonomiska utvecklingen. Den internationella valutafonden IMF höjde under gårdagen (10/10) sin prognos över inflationen under 2024 och uppmanade centralbanker runtom i världen att fortsatt bedriva en relativt strikt penningpolitik. Samtidigt sänkte fonden sin prognos under den globala ekonomiska utvecklingen under samma period.

I förra veckan meddelade Ryssland att man tar bort det exportförbud mot bensin och diesel som började gälla den 21 september. Exportförbudet kom oväntat och var enligt Ryssland en följd av att de ryska inhemska priserna på bensin och diesel har stigit kraftigt sedan i våras.

Amerikanska råoljaer exklusive strategiska beredskapslager

Källa: EIA.

De amerikanska kommersiella råoljaeragren har sjunkit ytterligare till följd av det globala utbudsunderskottet och ligger drygt sex procent under femårsgenomsnittet.

Naturgas

Sedan förra marknadsbrevets publicering pressades priserna initialt nedåt till följd av välfyllda europeiska naturgaslager, god tillförsel av gas från Norge, stark LNG-import till Europa såväl som för årstiden milda temperaturer. Priserna började dock stiga mot slutet av förra veckan till följd av bland annat hot om ny strejk i Australien, kallare väderprognoser såväl som oro på råvarumarknaderna till följd av helgens händelseutveckling i Mellanöstern. Som marknadsbrevet skrivit om tidigare påverkades naturgaspriserna under augusti mycket av det strejkhott som utfärdades vid LNG-anläggningar i Australien. I slutet av augusti nåddes en uppgörelse mellan facket och arbetare vid ett av de två företagen, Woodside Energy Group, och strejkhottet avvärdades. I början av september kom åter hot om strejk, denna gång från det andra företaget Chevron. Den andra strejken inleddes den 8 september och utökades den 14 september men en uppgörelse nåddes sedan i slutet av september. Nu har ett nytt strejkhott utfärdats från arbetare vid två av Chevrons LNG-anläggningar i Australien efter att arbetarna röstat om att återigen gå ut i strejk, detta då den överenskommelse som nåddes under förra månaden inte anses följas. Beskedet fick priserna att stiga något.

I början av den här veckan har prisuppgången fortsatt och TTF M+1 stängde den 10 oktober på EUR49,46 per MWh, efter en kraftig prisuppgång under tisdagen. Priserna började stiga redan under måndagen och stängde då på EUR43,95 per MWh. Priserna påverkades under tisdagen av besked om en misstänkt avsiktlig skada på rörledningen Baltic connector mellan Finland och Estland.

Naturgaspriser EUR per MWh

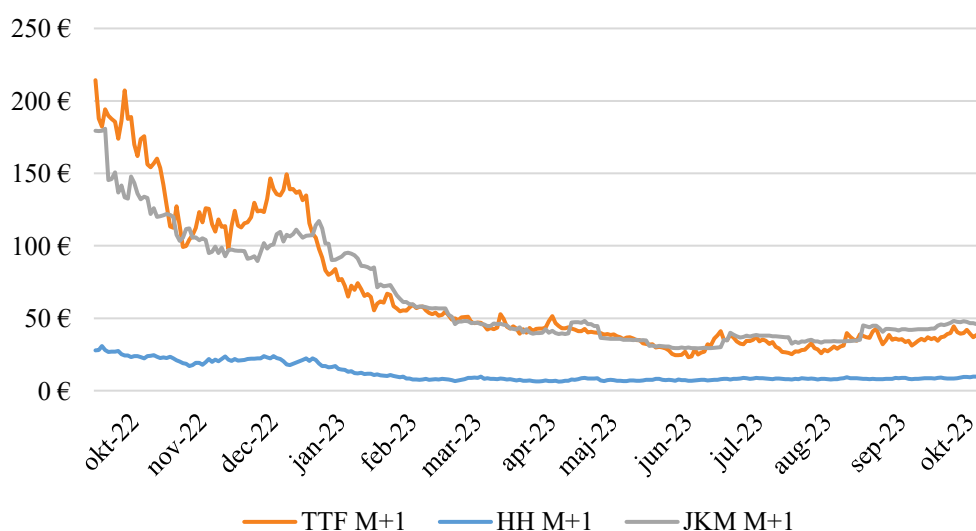
Källa: Montel.

Natten mot söndag (8/10) upptäcktes en misstänkt läcka på den rörledning som går mellan Finland och Estland, Baltic connector, vilket medförde att rörledningen stängdes.

Finska gasnätsbolaget Gasgrid rapporterade inledningsvis att det kan ta flera månader innan den misstänkta läckan är hittad. Det var efter ett minskat tryck i ledningen som misstankar uppstod och undersökningar om en läcka inleddes. Under gårdagen (10/10) höll Finland en presskonferens om gasläckan och Finlands statsminister konstaterade att skadan har orsakats avsiktligt, inte av normalt slitage. Man ville dock inte uttala sig om vem som kan ligga bakom läckan, men konstaterade att det har krävts specialutrustning för att orsaka skadan, enligt finska Yle. Enligt Gasgrid är gasförsörjningen i Finland stabil.

Finland har en egen LNG-terminal och Estland har tillgång till gas i lager i Lettland, som också har en LNG-terminal. Uttalandet fick priserna på den europeiska naturgasmarknaden att stiga under tisdagen till följd av en marknadsoro snarare än fysisk påverkan på den europeiska naturgasbalansen.

Naturgaspriser EUR per MWh

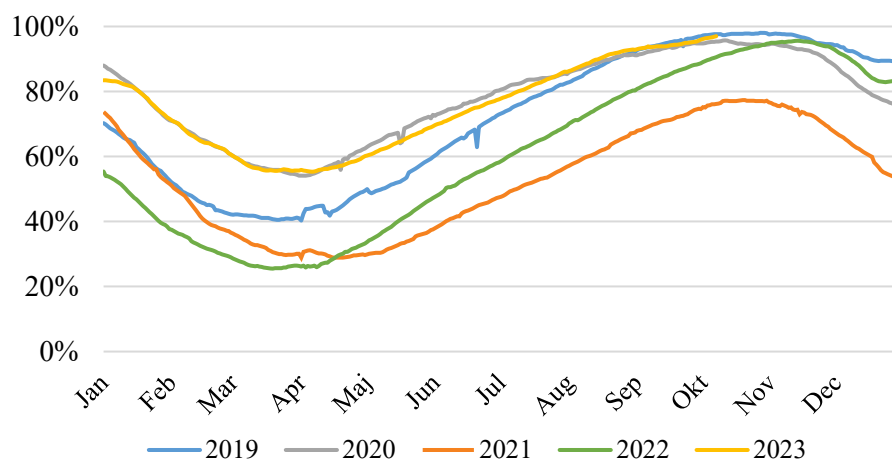

Källa: Montel.

Priserna vid det asiatiska spot- och forwardbenchmarkpriset JKM stängde den 9 oktober på EUR45,88 per MWh. Priset för LNG i Asien vid JKM är högre än motsvarande kontrakt i Europa men till följd av en dämpad efterfrågan i Asien är det fortsatt mycket LNG-laster som söker sig till Europa.

I USA och vid den amerikanska gashubben Henry Hub är priserna fortsatt mycket lägre än i Europa och i Asien men priserna har gått upp något sedan förra marknadsbrevet. Henry Hub stängde den 9 oktober på EUR10,94 per MWh.

Fyllnadsgrad gaslager EU totalt

Källa: GSE minus strategiska reserver.

De europeiska naturgaslagren är fortsatt på mycket höga nivåer för årstiden och uppgick den 8 oktober till 97 procent, vilket kan jämföras med 95 procent vid förra marknadsbrevet. Europa går därmed in i uppvärmningssäsongen vintern 2023/24 med rekordhöga lagernivåer och når nästan lika högt som rekordåret 2019. De höga lagernivåerna inför vintern är ett resultat av att den europeiska marknaden gick ur förra uppvärmningssäsongen med höga lagernivåer, bland annat till följd av varmare temperaturer än normalt samt att de höga naturgaspriserna har dämpat efterfrågan på naturgas.

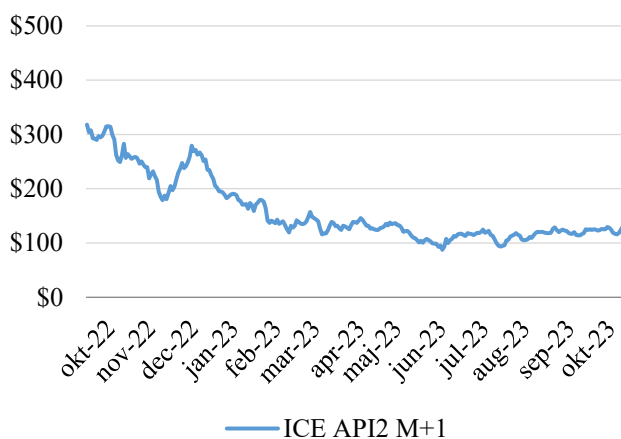
Kol och EU ETS

Kol

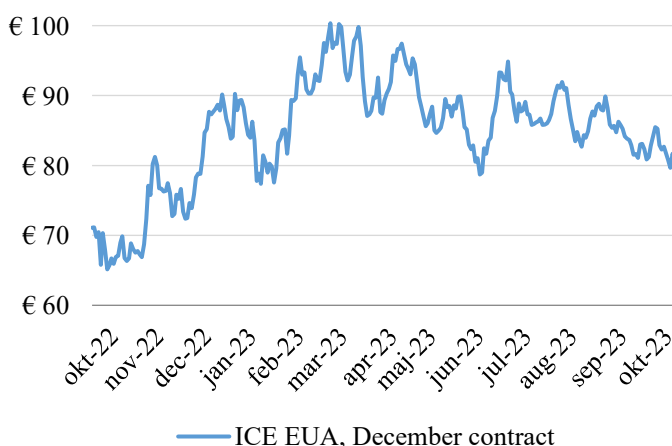
Den generella situationen på kolmarknaden i Europa karakteriseras för närvarande av relativt låg efterfrågan på grund av mildt väder och relativt god produktion av förnybar el, inte minst under perioden 3–8 oktober som präglades av mycket hög produktion av vindkraft i Europa. Kol konkurrerar i hög grad också med naturgas när det gäller elproduktion och de små prisförändringar som har skett de senaste veckorna kan i stor utsträckning härröras till utvecklingen på naturgasmarknaden. Under tisdagen steg kolpriset som en direkt konsekvens av det stigande naturgaspriset, se ovan.

Den 10 oktober var det europeiska kolpriset USD130 per ton.

Kolpris USD per ton

Utsläppsrättspris EUR per ton

Källa: Montel

EU ETS

Priset utsläppsrätter inom EU:s utsläppshandelssystem ETS sjönk under dagarna efter det förra marknadsbrevet från en nivå på ca EUR85 till ca EUR80 per ton CO₂. Detta berodde på relativt låg efterfrågan på fossil elproduktion, i sin tur beroende på mildt väder och god tillgång på förnybar el, särskilt under perioden 3–8 oktober. Under de senaste 10 dagarna har priserna endast ändrats i liten utsträckning, med små rörelser runt EUR80.

Den 1 oktober 2023 börjar EU:s gränsjusteringsmekanismen för koldioxid, ofta förkortat CBAM (Carbon Border Adjustment Mechanism), att gälla. Detta system är en viktig del i EU:s framtida klimatpolitik. CBAM innebär att varor som importeras till EU från andra länder ska åläggas utsläppskostnader motsvarande vad som hade varit fallet om varan hade producerats inom EU. Krav att köpa så kallade CBAM-certifikat och faktiskt betala för dessa utsläpp införs dock först 2026. Tidsperioden fram till dess är en övergångsfas då importörer av berörda varor endast ska rapportera nivån på utsläppen.

Den 10 oktober var utsläppsrättspriset EUR84,82 per ton CO₂.